

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clüveri[i] Germaniæ Antiquæ Libri tres

Clüver, Philipp

Lugduni Batavorum, 1631

Cap. XXIII. De Centronibus, Grudiis, Levacis, Pleumosiis, Gordunis: qui uno nomine postea dicti Sveconi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44541

Fan, XI passuum millibus à Valentinianis, III millibus & 10 passibus à Bagaco diffitus: quem antiquum *Fani* nomen Latinum servare puto.

Ceterum *Valentinianensis* milites sæpius citat Notitia imperii. ex quorum vocabulo patet, loci nomen antiquitus non *Valentiana*, ut refert Eginhardus, sed *VALENTINIANÆ* fuisse; ut apud Reginonem quoque legitur. Apud Aimoinum dicitur barbarè *Valleschena*, à corrupto vocabulo, quod etiamnum durat, *Valenchiennes*: in quo Francico more *ch* idem sonat quod apud nos Germanos *sch*. Hæc igitur de Nervii.

C A P. XXIII.

10 De CENTRONIBUS, GRUDIIS, LEVACIS, PLEUMOSIIS, ac GORDUNIS: qui uno nomine postea dicti SUECONI.

CÆSAR, comment. v, de Ambiorige Eburonum rege, qui Nervii finitimis suis svadebat, uti castra Ciceronis, in suis finibus sita, expugnarent; *Facile hac oratione, inquit, Nervii persuadet. itaque confestim demissis nuntius ad Centrones, Grudios, Levacos, Pleumosios, Gordunos, qui omnes sub eorum imperio sunt; quam maximas manus possunt, cogunt. & paullo post: Magnâ manu Eburones, Atuatici, Nervii, atque horum omnium socii & clientes, legionem oppugnare incipiunt.* Socii Eburonum qui fuerint, supra dictum est. 20 per clienteis haud dubiè v dictos populos innuit, qui in clientelâ Nerviorum fuere. Igitur, quia sub Nerviorum hi imperio sive clientelâ fuerunt, dubitare non licet, quin finitimi item fuerint. At quâ regione? A septemtrionibus, ortu, ac meridie, maximâque parte occasus, ita certis terminis populisque Nervios clausi, uti nulli alii intercedere queant. restat pars quædam ab occasu æstivo, quâ Nerviorum fincis lineâ, ab opido *Aeth* ad Scaldis Scarpæque confluentis ductâ, terminavi. itaque, quia nusquam alibi possunt, heic haud dubiè constituendi sunt. Terminus igitur ab ortu brumali, inter eos & Atuaticos, fuit *Tenera* amnis, à confluentem in Scaldem ad opidum usque *Aeth*. hinc dictâ lineâ ad Scarpæ confluentem à Nervii separabantur. à meridie, lineâ à dicto conflente ad confluentem rivi, qui prope Artesiæ vicum *le Venty* incidit in Legiam amnem, ab Atrebatibus submovebantur: ab occasu æstivo, Legiâ & Scalde, ad confluentem usque *Teneræ*, à Morinis. Atuatocorum Nerviorumque viciniam jam antea firmavi: de Morinis & Atrebatibus postea constabit. Continet hodiè solum hoc partem Flandriæ, in quâ opida *Armentiers, Ryffel*, quod Gallis *L'Isle, Dormick*, quod Gallis *Tournay; Oudenarde*, partemque opidi *Aelst*, in lævâ *Teneræ* ripâ, partem item Gandavensis urbis, inter conflenteis Scaldis ac Legiæ: deinde Hænoniæ modicam portionem, inter opidum *Aeth* & Scaldem.

At nimis arctis fortasse finibus tot populos inclusisse videar. Nihil mirum. plus agri tribui iis nequit; aliis circum populis reliquum obsidentibus. nec latiorum finium indigent; quum, Nerviorum imperio universos ac clientelæ adjunctos, singulos tenuis atque minutos fuisse, necesse sit.

40 Germanicæ eos fuisse originis, duabus rationibus conjicere licet. primùm, quia sub Nerviorum Germanorum fuerunt imperio, seu clientelâ: tum, quia maxima eorum pars ultra Scaldem; quo Germanicas genteis in Belgicâ finit Plinius.

Nomina eorum, post Cæsarem, nullus umquam scriptor memoravit. interiisse universos, haud credibile; quando nullum heic post Cæsaris arma memorabile bellum. In aliud transisse vocabulum, quemadmodum quinque populi, Eburones, Condrusi, Segni, Cærasi, ac Pæmani, in unum *Tungrorum* nomen, item Atuatici in *Bethasiorum*, & Sicambri in *Gugernorum*, Chatti in *Sunicorum*, Ubii in *Agrippinensium* nomina, haud imperitè fortassis conjecerim. Plinius lib. IV, cap. XVII, Galliam Belgicam sic describit: *A Scaldi incolunt externa Toxandri, pluribus nominibus: deinde Menapii, Morini, Oromansaci, juncti pago, qui Gestoriacus vocatur; Brianni, Ambiani, Bellovaci, Hassi. introfus Castulogi, Atrebates, Nervii liberi, Veromandui, Sueconi, Suesstones liberi, Silvanectes liberi, Tungri, Sunici, Betasi, Leuci liberi, Treveri liberi antea, & Lingones fæderati, Remi fæderati, Mediomatrici, Sequani, Raurici, Helvetii, colonia Equestris & Rauriaca. Rhenum autem accolentes, Germaniæ gentium, in eadem provinciâ, Nemetes, Tribochi, Vangiones: hinc Vbii, Colonia Agrippinensis, Gugerni, Batavi, & quos in insulis diximus Rheni. Hassi isti atque Castulogi qui fuerint, nondum liquet. vitiosa esse vocabula, ut *Silvanectes*, pro quo reposui *Silvanectes*, vehementer vereor. Interim Ortelii heic errores, ne nobis officiant, breviter confutentur: qui *Castulogos* interpretatus est Flandriæ opidum *Cassel*; & *Hassos* levi conjecturâ versos in *Bassos*,*

eiusdem provinciæ opidum, in confinio Artesiæ, *Bassy*. ubi non observavit, Hassios istos, nomine viciatos, in litore poni à Plinio; ipsosque ultimos, inter Bellovacos & Sequanam amnem: opidum verò *Cassel*, quod *Castellum Morinorum* olim dictum, in litorali fuisse gente Morinorum, magis etiam oceano propinquum, quàm Teruanna, quæ eiusdem gentis caput. Ceterum SUECONI isti, inferioris Belgicæ populi, quia nullos alios inter reliquas nationes agrorum fincis fortiri queunt, nisi quos supra quinque illis populis, Nerviorum clientibus, adscripti: indubio inde colligitur argumento, eosdem eos fuisse populos, in unum corpus ac civitatem nomenque post Cæsaris ævum contributos; eodem scilicet tempore, quo alii illi prædicti populi novas civitateis novaque nomina in eadem provinciâ Belgicâ acceperunt.

Opidum igitur in Sveconorum agro recensetur unicum; quod Antonino & Notitiæ imperii TORNACUM; tabulæ, & Notitiæ imperii alio loco, item libello provinciarum Galliarum, TURNACUM. hodiè id vulgò vocatur incolis Gallis *Tournay*, Germanis *Dornick*.

CAP. XXIV.

De VEROMANDUIS.

NERVII à meridie conterminos fuisse VEROMANDUOS, jam antè ex Cæsare ostendi. Hi quamvis meri fuerint Galli, tamen fincis eorum describere fuit consilium, quo finitimorum, qui propriè ad hoc opus pertinent, clariùs noscerentur limites. Nomen gentis restituendum est in Ptolemæo: ubi primâ syllabâ mutilati leguntur Ρομαίνδουες, pro Ουερομαίνδουες, vel potiùs Ουιρομαίνδουες, ut habet tabula itineraria. Apud Ptolemæum ita legitur: Ἰπὸ τῆς εἰρημίας ἐθνη παροικῶσι, δὲ πλεονάτεροι μὲν Νερβίων ὑφ' ἑσὶ Ρομαίνδουες, ὡν πλείους, Αὐγύστου Ρομαίνδουαν. id est: *Sub dictis verò gentibus incolunt, versus septemtriones Nervii: sub quibus Rhomandues; quorum opidum Augusta Rhomanduum.* Ubi in Græco textu facilè corrumpi potuerunt hæc verba ὑφ' ἑσὶ Ουιρομαίνδουες, in ὑφ' ἑσὶ Ρομαίνδουες. ab hoc porro factum Αὐγύστου Ρομαίνδουαν. VEROMANDUI certè dicuntur hi populi Cæsari, Plinio, Antonino, & auctori libelli provinciarum Galliarum: tabulæ etiam sunt VIROMANDUI. ubi quidem corrupta vocabula leguntur, *Aug. viro Muduon. Aug. Sueffor. pro Aug. Vivomanduo.* *Aug. Sueffon.*

Sedès eorum jam minùs ignorari potest, quando hodièque regio adpellatur incolis Gallis *Vermandois*: cujus opida *S. Quintin, Chastellet, Han*. Quibus limitibus olim ab Nervii divisi fuerint, jam antea dictum. A meridie finitimos habuère Sueffones (opida horum *Augusta Sueffonum*, nunc *Soissons; Noviodunum, Noyon*) his limitibus discretos: primùm amne, qui ab opido *Vervin* in Serram defluit; inde ipso Serrâ & Aesiâ, ad opidum usq; *Chauny*; hinc rivulo, qui ad dictum opidum Aesiæ miscetur: mox à fonte ejus lineâ, & alio rivo, qui infra opidum *Han* in Samarâ evolvitur: ac tandem ipso Samarâ ad opidum usq; *Peronne*. Ab occasu jungebantur Ambianis, juxta lineam ab opido *Peronne* ad opidum *Crevecoeur* ductam. Regiones heic nunc continentur; totus ager Veromanduenfis, vulgò *le Vermandois* dictus: & pars Tirassii, quâ opida *Gvise & Ripemont*. Angustos olim exiguam gentem obtinuisse fincis, patet ex eo, quòd v tantum millia armorum ad commune Belgarum adversus Romanos bellum contribuerunt; quum finitimi eorum Sueffones l. millia, totidemque Nervii præbuerint.

Caput gentis fuit AUGUSTA VEROMANDUORUM. quam Sigebertus & Marchantius interpretantur *Fanum Quintini*. quorum tamen sententiæ viri docti haud lubenter accedunt: nec ego temerè accesserim. Ratio est; quia jam antè pluribus docui exemplis, pleaque Galliarum opida, quæ gentium fuère capita, postea, abjectis propriis vocabulis, ipsarum gentium nomina adsumsisse. Ad eundem igitur modum Veromanduorum quoque Augustam dictam postmodum fuisse puto solo gentis vocabulo VEROMANDUOS: quod vocabulum etiam nunc exstat in vico atque cænobio, v paullo minùs millibus passuum à Fano Quintini dissito, vulgò *Vermand* dicto. Hinc Libellus provinciarum: *Provincia Belgica secunda: Metrop. Civ. Remorum: Civ. Sueffonum: Civ. Castellauorum: Civ. Veromanduorum.* Nec itineris ratio ab hoc loco abhorret, quod ita describitur in itinerariis.

Antonini;	Tabulæ;
<i>Camaracum</i>	<i>Camaracum</i>
<i>Augusta Veromanduorum</i> XVIII.	<i>Aug. Viromanduor.</i>
<i>Contra Aginnum</i> XIII.	
<i>Augusta Sueffonum</i> XII.	<i>Aug. Sueffonum</i> XXV.

Millia